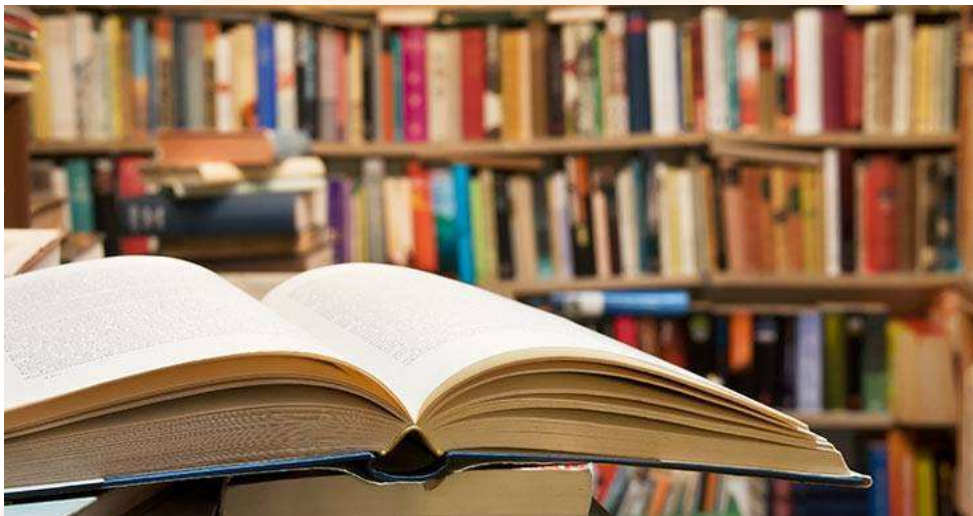

תמוז תשפ"ב
יולי 2022

בס"ד

הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד מציג: "סגור או פתוח?"

מסמך עזר למורים בנושא –
חיבור בחינות כמשימות הערכה
במסגרת רפורמת התחדשות הלמידה

המסמך לא עבר עריכה לשונית
אין לעשות שימוש מסחרי בתכנים הכתובים בחוברת זו ללא קבלת אישור בכתב מהמפמ"ר בלהה גליקסברג

תשפ"ב - 2022

סטנדרטים לחיבור בחינות מבוקרות – סגורות ופתוחות

אחת האפשרויות להערכה עם סיומה של כל אחת מחטיבות הלימוד המרכיבות את תכנית הלימודים בהיסטוריה חמ"ד היא לקיים בחינה מבוקרת, אשר תבחן את תהליכי הלמידה ותכלול ידע, מיומנויות וערכים.

בחינה זו, אשר תחובר על ידכם על פי העקרונות והמבנה המצורפים, תהווה 30% מציון הבגרות של התלמיד.

הבחינה המבוקרת תישלח להערכה חיצונית על פי ההנחיות שיישלחו על ידי אגף הבחינות. סטנדרטים אלו מומלצים לשימוש גם בבחינות שאינן מבוקרות.

להלן מתווה העקרונות לבניית בחינה מבוקרת (סגורה או פתוחה):

1. הבחינה תהיה על חטיבה אחת מתוך ארבע החטיבות בתכנית הלימודים בהיסטוריה חמ"ד – מסורת ומודרנה, נאציזם ושואה, מיישוב למדינה ומדינת ישראל.
2. יש לוודא כי אין חפיפה בין החטיבה שנבחרה לבחינה המבוקרת לבין החטיבות שייבחרו להערכה למשימות הביצוע המבוקרות הנשלחות אף הן לבקרה חיצונית.
3. מבנה הבחינה צריך להיות אחיד על פי ההנחיות שיפורטו בהמשך.
4. ניתן לקיים את הבחינה עם חומר סגור או עם חומר פתוח לפי החלטת המורה.
5. ניתן לעשות שימוש במאגרי בחינות הבגרות משנים קודמות ובמחווניס הפדגוגיים שפורסמו על ידי הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד בהיקף של עד 70% מפרקי הבחינה.
6. ב-30% הנותרים יש לחבר שאלות מקוריות.
7. יש להכין מחוון מפורט.

סטנדרטים לבחינה עם חומר סגור:

1. הבחינה תכלול שלושה פרקים: פרק שאלות ידע הבנה ויישום, פרק שאלות מקור מילולי ופרק שאלות מקור חזותי.
2. זמן מוקצב לבחינה - עד שעתיים.
3. יש להקפיד על שימוש במילות ההוראה הבאות: ציינו, הציגו, הסבירו, הדגימו, נמקו ובססו.
4. יש לעשות שימוש בשפה 'היסטורית' מקצועית כגון - גורם, מניע, תמורות, נקודת מפנה, מאפיין, מדיניות, דילמה, פולמוס ועוד.

5. יש לשלב בשאלות הבחינה נושאים מתולדות עם ישראל ומהיסטוריה כללית במינון של כ- 20%-80%.
6. יש לוודא פריסה של מגוון נושאים מתוך חטיבת הלימוד¹.
7. יש לשלב בבחינה מטלות 'לב לדעת' – בערך של 10-15 נקודות.
8. המבחן יכול לכלול שאלות פתוחות בלבד ולא שאלות רב-ברריות.

להלן מבנה הבחינה על פי הפרקים השונים:

פרק ידע, הבנה ויישום.	קטע מקור שלא נלמד- unseen	טקסט חזותי (מסוגים שונים)
בפרק 4 שאלות. בכל שאלה לפחות 2 מטלות. על התלמיד לענות על שתי שאלות מתוך ארבע. לכל שאלה 20 נקודות.	אורך הקטע – עד עמוד. בפרק יהיו 3 שאלות. על התלמיד לענות על שתי שאלות מתוך שלוש. לכל שאלה 20 נקודות.	בפרק 2 שאלות. בכל שאלה 2 סעיפים. על התלמיד לענות על שאלה אחת מתוך שתיים. 20 נקודות לשאלה.
עוגנים קבועים:	עוגנים קבועים:	עוגנים קבועים:
- שאלות 'מדרגה' ² -לפחות 2 מטלות בכל שאלה - עיגון בציר זמן -קישור בין נושאים מכל חטיבת הלימוד -מטלות לב לדעת -מטלות פר"ח (אם מתאים לחטיבת הלימוד)	השאלות בנויות על - א. רובד הבנה – ניתוח המקור ב. רובד העמקה – חיבור בין ידע קיים למקור -מטלות לב לדעת	השאלות בנויות על - א. רובד הבנה – ניתוח המקור -רובד העמקה – חיבור בין ידע קיים למקור -מטלות לב לדעת

¹ מומלץ להיעזר בטבלה דו-ממדית.

² המטלות בנויות ממיומנויות חשיבה נמוכות לגבוהות באופן מדורג

סטנדרטים לבחינה עם חומר פתוח:

1. הבחינה תכלול שלושה פרקים: פרק שאלות ידע הבנה ויישום, פרק שאלות מקור מילולי ופרק שאלות מקור חזותי. מומלץ שלפחות ב- 30% מהבחינה תהיה הפנייה לאיתור מקור נוסף מילולי/ חזותי מספר הלימוד.
2. זמן מוקצב לבחינה: כשעתיים וחצי. יש לקחת בחשבון שמשך הזמן בבחינה עם חומר פתוח ארוך יותר מבחינה עם חומר סגור.
3. יש להקפיד על שימוש במילות ההוראה הבאות: ציינו, הציגו, הסבירו, אתרו, מצאו, השוו, הדגו, נמקו ובססו.
4. יש לעשות שימוש בשפה 'היסטורית' מקצועית – גורם, מניע, תמורות, נקודת מפנה, מאפיין, מדיניות, דילמה, פולמוס ועוד.
6. יש לשלב נושאים שילוב מתולדות עם ישראל ומהיסטוריה כללית במינון של 20%-80%
7. יש לוודא פריסה של מגוון נושאים מתוך חטיבת הלימוד³.
8. יש לשלב מטלות 'לב לדעת' – בערך של 10-15 נקודות.
9. המבחן יכלול שאלות פתוחות בלבד ולא שאלות רב-ברריות.

³ מומלץ להיעזר בטבלה דו-ממדית.

